

PATRVI

ET NEPOTIS DE SVCCES
SIONE REGNI PORTVGALLIÆ

TRACTATA QVÆSTIO: VTRVM PATRVVS,

Regis filius secundò genitus annis maior: an

verò eiusdem Regis nepos etiam infans,

ex primogenito conceptus, præferri

debeat. Autore Emmanuele

Costa Iureconf. Regio Sena

tore, atque in Conimbri-

centi Academia pro

fessore legum

primario.

Cum intellectu legum Portugalliæ &

Castellæ, quæ etiam in maioratu bonorum Regiæ

coronæ, et bonorum patrimonialium, eandem

questionem attigerunt.

ITEM ORATIO FVNEBRIS IN EXEQVIIS

Serenissimi Portugalliæ Regis IOANNIS. III.

ab eodem autore Conimbricæ habita.

CONIMBRICÆ.

Apud Ioannem Barreterium Typographum Regium.

M. D. L. VIII.

Decimo Calendas Augusti.

Frater Martinus Ledesmius Doctor Theologus,

Lectori candido Salutem.

ERLEGI accuratissimè, vt potui, librum hūc, magnū quidem eruditione, elegantem stilo, magna diligentia elaboratum, quem meæ trutinæ probandum, atq; expendum commisit clarissimus atq; humanissimus Princeps Henricus Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalis, & hæreticæ prauitatis in amplissima Lusitanorum ditioe supremus inquisitor & censor: prius quidem à doctissimo authore, & ab alijs viris sapientissimis Lydio (vt fertur) lapide probatum, in quo tam exactè ac piè (vt mea fert opinio) tradūtur omnia, vt prorsus in ea quæ tractatur materia, nihil addi aut demi citra piaculū queat: ea est eruditio, pietas, ac fœcūda breuitas authoris. Quare nō est profectō, cur non bene precemur authori, Iuris Cæsarei consultissimo: cuius studium ad hunc modum semper fuit, de Rep. CRHISTIANA quàm optimè mereri. Bene vale Conimbricæ. xxj. die Iulij.

M. D. L. VIII.

Nihil esse in hoc opere quod CHRISTIANÆ religioni repugnet, iudicauit illustris & Reuerendissimus

D. D. Ioannes Soarez huius vrbis Præsul

integerrimus.

D. Sebastiano Portu-

galliae Regi Augustissimo Emmanuel Costa
Vlyssipponensis Iurecons. vitæ diutur-
nitatem, Regnandi scien-
tiam & bellorum
foelicitatē.

VVM SUPERIORE

anno è viuis excessisset Rex IOAN-
NES auus tuus, maximo totius Lusitaniae dolore, & foelicibus auspicijs hoc Portugalliae Regnum ad te deuolutum esset Rex Augustissime, columen propè vnicum Regiae familiae: ipsū discrimen in quo res futura fuisse eiusdem Regis filius vltimò genitus. D. Anonius patruus tuus etiam nunc viueret, veterem quandam difficillimae quaestionis memoriam mihi renouauit. Venisset enim in dubium, ad vtrum legitima huiusce Regni hereditas rediret, ad filium ne minorem natu patri superstitem, an ad nepotem infantem ex filio maiore natu iam mortuo relictū. Cui controuersiae hic magis periculosa, quòd de Regni successione lites plerumq; non iure ac legibus etiam inter cognatos, sed bello atq; armis dirimuntur, tametsi occursum esse scimus in omnibus Regnis, certo de hac re ac proprio iure constituto: tamen hic nihil adhuc certi definitum legibus & cautum esse videmus. Quinimo si de maioratu bonorum patrimonialium similis aliquando comentio existit, vulgo putatur definitio adeo posita esse in obscuro

ro, ut nouum Regiæ constitutionis tuæ lumen desiderare videatur. Quapropter ardebam studio quodam nostram operam, qualis illa cumque demum est, adhibendi, ut magna questio & ardua, si non componeretur, at facilior tamen aliquantò redderetur. Verum ita depressus iacebam illo tanto reipub. nostræ malo, ut nihil altum possem inchoare, illo adempto Rege, qui nostra studia fouebat amore, fauore accendebat, benignitate sustentabat. Reuocabat etiam sæpenumero festinantem animū existimationis nostræ ac famæ, si qua est, conseruandæ cura. Nam intelligebam, non qualem cunq; operam ab eo expectari, qui in hac celeberrima Academia cathedram legū primam populi suffragijs, optimorum studio, deniq; diuino Regis aui tui iudicio meruisset. Sed hunc dolorem atq; metum aliqua ex parte leuare cœpit studium illud singulare, & non vulgaris amor, quæ Regina auia tua omnis memoriæ facile princeps, & magnus patruus tuus Henricus Cardinalis erga hæc Academiam & omnes eius quasi alūnos ostenderunt: non minus prudenter, quàm cæteras reipublicæ partes, hanc in qua literæ continerentur, gubernãdo. Tua quoq; ista præclara indoles, quæ iam nunc ostendit, quanta virtutum Regiarum in te sit futura maturitas, mētem meam debilitatã confirmauit, impeditam omnino liberauit, impulit non nihil dubitantẽ. Quis enim te intues, quãuis ista ætate, atq; tuum istud ostenerum quidem, sed planè Regium, non speret, te virum, corroboratã iam ætate, amorem hunc erga literas esse perpetuaturum: aui tui patrisq; mores & naturã præclaram imitãtem? Quorū ille, incredibile est, qua humanitate & liberalitate sit profecutus viros literatos: hic quum inciperet, vix eandem viam ingressus, subito nobis est immatura morte præreptus. Quare bene animatus, quidquid illud erat, quod de existimatione poterat amitti, cõtemnere decreui: modò in reip. nostræ spe iam in te futuræ virtutis ad summam gloriam efflorescenti, non nihil fructus afferre. Explicauit exiguolibello quam suprã dixi questionẽ, si non disertissimè, at ut potuit amen: potui autem tantum, quantum

valuit

valuit de scientia iuris atq; legum, homo mediocri ingenio, tam assidua opera, tam longo usu, tam laboriosa exercitatione consequi. Adieci orationem, quam ex munere mihi mandato ab vniuerso hoc literario conuentu habui in funere Regis aui tui: in qua non commemoravi quidem (quis enim id facere potuisset?) sed attingi tamen virtutes multitudine infinitas, magnitudine admirabiles, quæ in illo eluxerunt, & melius, ac vberius exponentur in historia, quam patris tui magister Antonius Pinarius, vir eximia eloquentia atq; doctrina, diligenter, & accurate cõscribit. Hoc opusculum lucubratum his brevissimis noctibus, quale quale est, tibi Rex Augustissime dicare constitui. Nam & voluminis exiguitate tuis istis manibus tenellis quidem, sed ad res maximas natis, pro crepundijs esse poterit: & magnitudine rerũ quæ tractantur, tam splendida Regij tui nominis inscriptione non videbitur indignum. Deus Opt. Max. cuius nutu ac ditone sola terrarum gubernantur, te sartum & tectum ab omni periculo, saluum nobis incolumemq; conseruet: tibi vitæ usuram quàm maximè diuturnam, tibi sapientiam, tibi magnum animum, excelsum, inuictum impertiat: vt hæc Regna florentissima Regis aui tui diuinis artibus in pace regas, & infestos nominis CRISTIANI hostes plurimis maximisq; victorijs debelles: domique amabilis, militiæ terribilis, aduersus tuos munificus, vel nos, vel si nobis hoc tantum gaudium iniqua mors inuidebit, liberos nostros Regia munificentia, auita liberalitate, patria magnitudine, omnibus beneficijs exornes: atque

Vbi satis diu vixeris in terris, satis, inquam, non tibi modò
verùm etiam patriæ, verùm etiam tuis, receptus in illas
iucundissimas beatorum sedes, & pro tuis egregijs
factis, æternis præmijs donatus, cum maioribus
tuis illa fœlici immortalitate
perfruaris.

Index conclusionum præcipuè notabilium, quæ
in hoc opere continentur.

Circa maioratus bonorum Regiæ coronæ

Filius secundò genitus nepoti primogeniti filio prælati est tam
verbis quàm sententia. l. mentalis, pag. 10.

¶ Idem probandū erat: quāuis nulla. l. Regia cautū foret, pag. 29.

¶ Filius nepotem natu maiorem excludet, pag. 45.

Nepos secundò geniti filius, si maior natu sit quàm nepos primogeni-
ti filius, eidem præferetur, pag. 54.

Hæc locum habere videntur, etiam si vnicum maioratus prædium
pater primogenito adhibita Regis autoritate donauerit, pa. 57.

Si primogenitus viuo patre clericus fiat, ei que naturaliter superuixe-
rit: nepos ex eo conceptus patrum excludet, pa. 65.

Hoc idē sine dubio probabitur, si primogenitus fiat monachus, pa. 66.

Nepos patrum fauorabiliter excludet, si possessor auus & primoge-
nitus pater, vno simul casu decesserint, pa. 68.

Si tamen pater, & primogenitus, qui liberos non habebat, simul vno
casu decesserint: filius secundogenitus non excludetur, pa. 70.

Princeps iniuriam faciet, si non renouauerit maioratum vni ex libe-
ris primi donatarij, & velit eum extero concedere, pa. 72.

Dominium bonorum Regiæ coronæ, quāuis in primum donatarium
nō indistinctè transeat sine traditione: indistinctè tamen transit in
donatarij successores lege mentali designatos, pa. 146.

Fructus pendentes tempore, quo vltimus possessor decessit, integrè
pertinent ad nouum maioratus successorem, pa. 145.

Circa maioratus bonorum patrimonialium.

Filius secundò genitus præfertur nepoti primogeniti filio, facta
institutione maioratus secundam vulgarem formulā. pa. 82.

Etiam si filius ipse natu minor sit quàm nepos. pa. 117.

Etiam si primogenitus in acie belli decesserit, si tamen à patre
primogenito iustè exhæredatus fuerit, pa. 162.

Etiam si filius ipse secundò genitus iustè fuerit à patre exhæredatus, p. 152.

Etiam si primogenitus cum patre simul decesserit, pag. 125.

Filia secundò genita præferetur nepoti masculo primogenitæ filiæ
filio, pag. 118.

Aliquando etiam videbitur præferenda nepoti primogeniti filio,
pag. 120. & 121.

Nepos

Index.

Nepos secundogeniti filius si maior natu sit quàm nepos primogeniti filius, eidem præferetur: si tamen ambo pares ætate fuerint, primogeniti filius præferetur, pa. 124.

Nepos ex filia natu maior poterit aliquando excludere nepotem natu minorem primogeniti filium, pa. 121.

Quãuis formula maioratus talis sit, vt repræsentatio admittenda videatur: neptis ex primogenito filio non videtur contra patrum admittenda, pa. 197.

Si ultimus possessor in acie belli pro rep. decesserit, nec in eius bonis sit, vnde soluantur debita: æquissimè impetrabitur, vt successor ex fructibus ea integrè soluere compellatur, pag. 143.

Circa Emphyteusin.

Emphyteusin finitam dominus directus non tenetur renouare, si velit fundum emphyteuticum sibi retinere, pa. 73.

Emphyteusis ecclesiastica ad ecclesiam redit, si emphyteuta nemine nominato intestatus decesserit: quãuis liberos ab intestato hæredes relinquat, pa. 103.

Emphyteusis, quæ ex l. Regia ad vnũ ex liberis pertinet, magis deferretur nepoti natu maiori, etiam si sit filius filia, quàm nepoti natu minori, etiam si sit filius filij, p. 174.

In eadem specie auus maternus senior, auo paterno præferetur, p. 178.

Emphyteusis, quam quis sibi & liberis quæsiuit, pertinet ad filium etiam iustè exhæredatum, pa. 160.

Circa Regni successionē.

Mentalis legis, quæ filium nepoti prætulit, sententia non pertinet ad ipsius Regni successionem, pa. 136.

MRegnũ, quasi hæreditas Regis primogenito defertur, pa. 137.

Pañtum de futura Regni successionē, viuo Rege fieri non potest, nisi de cõsensu Regis: quãuis in alijs primogenijs cõtrà sit, p. 139.

Regis defuncti debita tenetur successor exoluere, p. 140.

Regis primogenitus exhæredari & Regno priuari potest à patre, propter iustam ingratitudinis causam, p. 149.

Fratris filius excludit Regis defuncti patruũ in Regni successionē, p. 170.

Fœmina non est incapax successionis Regni Portugallia, pa. 171.

Filia fratris videtur præferenda defuncti Regis patruo in Regni successionē, pa. 172.

Nepos natu maior patrum natu minorem excludet, pa. 180.

Idem erit, etiam si sit nepos natu minor, atque etiam infans, pa. 188.

Neptis primogeniti filia patruo videtur præferenda, pa. 198.

Ad

Ad Lectorem.

Xpectabant candidè lector à nobis studiosi, vt promissa iam diu commentaria in cap. Si pater, De testa. lib. 6. in publicum ederemus. Sed & nostri auditores repetitionem. l. 2. C. De rescin. venditio. auide appetebant, allecti specie multarum rerum non vulgariū, quas proximè in materia vulgari nouè inuentas nobis dictantibus exceperunt. Ego verò in his quæ in omnium manus ventura publicantur, adeo sum morosus, vt manum de tabula tollere nesciam: & commentaria in. d. cap. Si pater, illo quoq; nomine per decem annos & amplius, elaboro ac premo, quòd ea excellentissimo Principi Henrico Cardinali omnium bonarum artium & virtutum patrono, dicare constitui. Cùm itaq; vtrumq; opus penè compleuissem, & longum esset, iusta hæc volumina excudere: coepit instare tempus, Regiam Celsitudinem adeundi, vt post. xx. annorum emerita stipendia studijs meis quietem impetrarem. Ne autem in illius conspectu vacuus apparerem, hunc de Regia materia libellum componere festinãter decreui: sed ita, vt quamuis post resurrectionis proximum pascha opus ex professo meditari coeperim, matura tamen & longo studio polita in ordinem redigere curauerim. Hæc qualia sunt, interim benignè excipe: & cætera propediem expectato.

Vale.

DE SVCCESIONE

Regni Portugalliæ Patruī & Nepotis
tractata quæstio: vtrū patruus, Regis filius secūdo
genitus, annis maior: an verò eiusdem Regis nepos etiā
infans, ex primogenito conceptus, præferri debeat.

*Cum intellectu legum Portugalliæ &
Castellæ, de hac materia
agentium.*

INTER OMNES QUÆ IN
iure ciuili eminent, famolę difficulta-
tis est quæstio, & in Senatu Regio sæ-
piùs ex factō agitata: vtrū in bonis
primogenij seu maioratus, præfere-
ndus sit vltimi possessoris filius natu maior, nepoti,
qui ex primogenito filio, in vita patris mortuo, con-
ceptus sit: an contrā nepos filio? Mihi autem visam
est, non adeo difficilem iuris quæstionem incurrisse
in his speciebus, quæ hætenus inciderunt. Etenim
si quando controuersia mota est de maioratu bono-
rum Regiæ coronæ, in promptu fuit, eā decidere ex
lege Regia, quæ mentalis appellatur: vti Senatores
constanter & rectè decreuerunt. Si verò lis orta est
de maioratu bonorū patrimonialium, quæ priuati

A insti-

pag. 74.
pag. 135.
 instituerunt: non æquè compertum habeo, quid cre
 briore iudicium calculo probatū extiterit. Cæterum
 arbitror, huius quæstionis faciliore fore absolutio-
 nem, quàm vulgò existimetur. Ille enim solus casus
 mihi in difficili est, vt non minùs subtilitate quàm
 utilitate excellere videatur, si videlicet de huius re-
 gni Portugallix successione, patruus ætate maior, cū
 nepote quandoquè contendat. Vt igitur dilucidius
 explicem, quibus iuris rationibus adductus, has tres
 species separauerim: de singulis ex ordine tractare
 operæ pretium erit.

Et primùm de maioratu bonorū Regiæ coronæ.

QUum Rex Ioannes, eius nominis primus, le-
 gem quandam mente concepisset, & conce-
 ptam seruari iussisset: filius eius Rex Eduar-
 dus hanc legem, quæ antea fuerat mentalis, in scri-
 pturam redegit, sub tit. xvij. Ordinationum Regi-
 arum lib. 2. §. 1. his verbis.

Primeiramente determinamos e poemos por ley
 em todos nosos reynos e senhorios, e mandamos, q̃
 todas terras, beês e herdamentos, da coroa de nosos
 Reynos, que por nos, ou por os Reys foram, ou fo-
 rem dadas e doadas, a quaesquer pessoas de qualq̃r
 estado que sejam, pera elles, e todos seus descenden-
 tes ou seus herdeiros e soccessores, siquẽ sempre inte-
 ramente por morte do possuidor dos taes beês e ter-

stat, q̄ si Rex alicui & eius liberis prædia donasset: nec succederetur, nec hodie succedatur iure hæreditario. Nã iuxta tenorẽ verborũ seruata donatione ante legẽ mentalem: mortuo primo donatario, succedebant in prædia liberi ex propria persona, & successiuo ordine, nõ per viã hæreditatis, argumẽ. l. 3. ff. De interdi. & relega. l. Quoties. C. De dona. quẽ sub modo. l. Cũ ita. §. in fideicõmisso. ff. De lega. 2. & qđ tradit Bart. in. l. vt iurisiurandi. §. Si liberi. n. 4. ff. De ope. liberti. Bal. in cap. 1. §. Deniq̄; n. 1. Quæ fuit prima causa bene. amittẽ. Philip. Dec. conf. 239. Primò n. 4. & cõf. 607. Vifo. n. 10. Itaq̄; in hac successione, quæ non iure hæreditatis, sed iure proximitatis contingeret: oportebat, mortui possessoris filiũ antepone- nere nepoti. Vnde quãuis nepos, ex præmortuo filio conceptus, in aui hæreditatẽ simul cũ patruo succederet. §. Cum filius. Insti. De hære. quẽ ab intest. deferũ. in prædia donata nullatenus admitteretur, quæ vtiq̄; patruus gradu proximior tota esset accepturus l. Si libertus præterito. §. 1. ff. De bonis liberti. Sed & postquã hæc donationis species reuocata fuit auctoritate legis mëtalis, ad modũ maioratus: conueniens fuit, retinere eãdem prerogatiuam gradus proximioris. Sic prædia, quæ omnes filij vltimi possessoris erant accepturi, excluso nepotũ secũdo gra-

du, etiam ex filijs præ mortuis conceptorum: vnus ex filijs maior hodie capiet, excluso similiter nepote.

In altera verò specie, in qua Rex prædia alicui & eius heredibus & successoribus dono dedisset: videndum est de intellectu eorū verborum, heredibus & successoribus. Nam quòd hæc species à superiore differat, nemo dubitauerit, vt etiam probatur lege Regia lib. 4. tit. 77. in fi. vbi differt concessio fundi emphyteutici facta alicui & eius liberis, à concessione facta alicui & eius heredibus & successoribus. Et mihi videtur, distinguendum inter speciẽ illius legis Regiæ, in qua fundus emphyteuticus conceditur alicui & eius heredibus & successoribus: & speciẽ legis metallis, in qua prædia donabatur, etiam quoad directum dominium, alicui & eius heredibus & successoribus.

Quippe in specie illius legis Regiæ nõ est superuacua heredum mentio, ex qua fundus in oēs heredes in infinitum transibit. Similiter etiã in legatariũ transibit, quãuis successor sit particularis: idq; ex sola heredum mentioe. l. In cõuentionibus. ff. De verb. signifi. quẽ ad hoc allegauit Spec. tit. De loca. §. Nũc aliqua. q. 112 & q. seq. n. 138. cũ sequẽ. & Alex. cõs. 193. Ex themate n. 2. lib. 2. & secutus est idẽ Alex. in l. Quẽdã. §. Nihil n. 2. ff. De edẽ. Iason in l. fi. n. 75. C. De iure emphy. Nõ tñ vigore ei⁹ verbi, successoribus, poterit fundũ

in singulares successores transferre: nisi seruata solēnitate. l. fina. C. De iure emphyteu. & perinde, atq; si successorum nulla mentio fuisset facta, vt rectè admonuit Ioá. Imol. in. l. Quod dicitur. n. 14. ff. De verbo. obliga. & Curtius Seni. conf. 83. Deus pius. n. 15. vers. Et ideo infert Alex. & Iason in. d. §. Nihil Quòd satis colligitur ex. l. Regia lib. 4. tit. 64. in princ. vbi loquitur de emphyteusi. concessa in perpetuum, cuius concessionis vulgare exemplum est, vbi fundus in emphyteusin alicui datur, & omnibus eius hæredibus & successoribus, vt lib. 4. tit. 62. §. fi. & d. §. fi. tit. 77. eo. lib. In quo articulo Alexan. in. d. l. Quòd dicitur. n. 26. in fine, non rectè confudisse videtur legatarium cum alijs singularibus successoribus: quoniam Ioá. Imol. in legatario non sensit, seruandam esse solēnitatem. d. l. fina.

At verò in specie legis mentalis resoluendum est, quòd mentio hæredum & successorum superuacua erat: quoniam transferebatur in primum donatariũ directum dominium, & erat id sui natura transmissibile in omnes hæredes. Igitur perinde habendum est, ac si nulla hæredum vel successorũ mentio fuisset facta, secũdũ receptã Bartoli traditionẽ in. l. Stipulatio ista. §. Si quis ita. n. 5. ff. De verb. obliga. de qua ibi per Alex. n. fin.

Vnde

Vnde si primus donatarius intestato moriens donata prædia in sua hæreditate reliquisset : æquè admitterentur ad hæc hæreditaria prædia & filius & ex defuncto filio nepos. §. Cùm filius Insti. De hære. quæ ab intesta. defe. Idemq; eueniret in iure patronatus ecclesiastici, de quo meminit lex Regia eodẽ tit. §. 4. quoniam iure hæreditario inter eosdem patruũ et nepotẽ diuideretur, ex sententia Ioã. Fabri. & Angeli in. d. §. Cũ filius & Guliel. Bene. in repe. cap. Raynutius in verb. Et vxorẽ nomine Adelasiam. n. 56. De testa. cum alijs allega. à Dida. Couarr. Practi. quæstio. cap. vltimo vers. antepe.

Verũtamẽ lex mêtalis voluit, quòd siue bona ita donata depræhèderentur tempore ipsius legis apud donatariũ, siue iã hæreditario iure ad vnũ ex liberis donatarij hæredem integrè deuenissent: modũ maioratus nouè acciperent. Quod probari videtur in. §. xvij. & §. xvij. ibi, *Se aquellea que as ditas terras foram nouamente dadas, ou as ouue por algũa herança, ou qualquer outra socellam. cõiuncto. §. fina. eiusdem tit. xvij.* Sic factum est, vt post legis mentalis auctoritatẽ hæc bona non iure hæreditario, sed quasi ex concessione dominica & ex ipsius legis cõstitutiõe, ad vnũ ex liberis donatarij masculũ deuoluerentur. Proinde excluso iure hæreditario, excludi quoq; cœ-

¶ Patronatus ecclesiastici ius hæreditario iure defertur.

pit materia repræsentationis, quoniam utique vna eadēq; causa cœpit esse donationū tam in posteriore hac, quā in priore illa specie, vt cōstat ex. d. §. i. Vnde consequēter p̄cessit, q̄ in vtraq; donatiōis specie causa filij in successiōe maiorat^o potior esse deberet, quā nepotis, ex primogenito defuncto concepti.

*¶ Feuda nō sunt
nec feudorū na-
turā habent bñ
na Regia coro-
na.*

Iam dubitari non oportet, quin bona Regiæ coronæ post legē mentalē minimè deferatur iure maioratus, quasi maioratus ipse sit feudū. Nā quū ante legis mētalis authoritatē donationes Regiæ nullam ōnino speciē feudorū haberēt: nō fuit cur eadē donationes, ad modū maioratus restrictę, nouā feudi naturā assumerēt. Sic enim Paul. Castr. cōs. 164. n. fi. li. 2. respōdit, donationē Regis, factā alicui & liberis eius p̄ modū maiorat^o, nō esse feudū, nec habere feudi naturā. Q̄ etiā circa maioratus cōstitutos simili lege Regis Hērici obseruauit Io. Lupi in repet. Rub. De dona. inter virū & vxō. §. 69. n. 30. & 34. Idēq; euidēter est expressum. d. tit. 17. §. 2. vbi Regia lex non solū exprimit, quòd huiusmodi maioratus nō sunt feuda: sed etiā q̄ naturā feudi nō habent: in hæc verba,

*Este nã sera por ser obrigado seruir cō certas lâ-
ças comopor feudo: porq̄ queremos que nã sejã auis-
das por terras feudais, nē ajã natura de feudo. Mas
sera obrigado a nos seruir, q̄ndolho nos mādarmos.*
Deniq;

Deniq; utrūq; hoc, quod probandū assumpsi, videlicet maioratum non deferri iure hæreditario, nec censendū fore iuxta feudi naturā: p̄bare videtur lex Regia lib. 4. tit. 35. §. 1. vbi expressum est, q̄ si vltimus possessor bonorū Regiæ coronæ decesserit: poterit successor bona Regiæ coronæ habere, et eiusdē vltimi possessoris hæreditatē recusare. Planè successor bonorum Regiæ coronæ filius intelligi debet, iuxta §. 1. tit. xvij. lib. 2. Si igitur filius potest patris hæreditatē recusare, & bona Regiæ coronæ habere; consequēs est, intelligere, q̄ maioratus bonorū Regiæ coronæ nō habet feudi naturā. Siquidē feudū, etiā si hæreditariū nō sit: eā habet naturā, vt retineri à filio nequeat, qui patris hæreditatē repudiauerit, vt videtur expressum in cap. 1. An agnat⁹ vel filius, in vñ. feudo. & tradit Bart. in .l. Vt iurisiurādi. §. Si liberi. n. 4. ff. De operis liberto. & Mathęus de Afflictis in .d. cap. 1. n. 2. & resoluit diligēter Didac. Couarr. Varia. resolu. lib. 2. cap. 18. n. 4. vers. secundò.

Ex his apparet, q̄ Abbas cōf. 85. n. 6. lib. 1. & Paul. cōf. 164. n. 3. li. 2. nō rectè intellexerint, q̄ in donatiōe facta à Rege Castellæ cuidam Petro Affian, & eius liberis, induci poterat repræsentatiō: vt nepos, in filij locum succedēs, cum patruo contenderet. Etenim si liberi ipsius Petri vocabantur ex concessione
domi

¶ Filius potest. recusata patris hereditate. in maioratu bonorum Regie coronæ succedere eidē.

¶ Feudum retinere nequit filius si patris hereditatem recuset.

dominica, & concessio dominica non erat feudum, vt Castren. n. fin. agnouit: retinenda erat regula, qua constitutum est, non esse repræsentationem filij in gradum patris.

Conclusio.

Vltimò concludo, quòd Rex Ioannes autor legis mentalis, qui in maioratu bonorum Regiæ coronæ filium secundò genitum nepoti, filio primogeniti, anteposuit: non solùm humaniorem, sed etiã quæ iuris ciuilibus magis accõmodabatur, sententiam, & humaniùs & sapientiùs elegit.

¶ Patrus vtrūq; nepoti præferri debeat, etiã si natus minor sit q̄ ipse nepos.

Ex hoc intellectu & ratione legis mentalis infero primò decisionem quæstionis, quam in hoc Regno nondum ex facto agitatam comperi. Si quidem rerum hæctenus iudicatarum autoritas eò pertinet, vt filius secundò genitus, qui ætate maior sit, quam ipse nepos: nepoti natu minori præferatur. Vnde utilis succedit maioratus quæstio, si proponatur (vt non raro potest accidere) quòd nepos, ex primogenito filio cõceptus, sit natu maior, quã patruus: vter alteri præferri debeat. Et prima facie decernendũ videretur, q̄ huiusmodi nepos patruo præferri deberet.

Primò quidem argumento verborum legis mentalis in eo. §. i. vbi lex, quæ maioratum introduxit, ita demum filium vocauit, si maior esset tempore mortis. Sed hic filius nõ est maior, sed est minor æta

ætate. Igitur nepos, vt potè maior ætate, patrum debet excludere.

Secundò videretur esse argumento ipsius, Bonifacij sententia, quam pro Rege Roberto tulit. Summa enī rationē in eo constituit, quòd Robertus erat natu maior, quàm nepos primogeniti filius: vt colligitur ex ipsius Pótificis bulla, quā suprà retulimus.

Tertiò faceret, quòd etiam hi autores, qui filij partes quasi potiores tuētur: agnoscunt, id ita pcedere, si nepos sit minor ætate. Vbi enim nepos ætate maior fuerit, quàm patruus: receptissimū asserūt, quòd patruo natu minori præferri debeat, vt tradit Mattheus de afflictis in cap. i. n. 91. vers. Secundò fallit. De successio. feudi in v sibus feudo. Denique Philip. Dec. cons. 443. In casu ad me transmissio de Regno Portugallia. n. 28. in causa domini Roderici Lobo magnam rationē habuit, quòd maior natu esset, quàm nepos: vt etiā habuit Regius Senatus in sententia, quā secundum illū aduersus nepotē natu minorē tulit.

Sed his non obstantibus ego resoluo, iustiorē videri causam filij, etiā si natu minor sit, quàm ipse nepos. Quòd ita consulendū & iudicandū magis fore, sequentibus argumentis demonstro.

Primò considero verba ipsius legis métalis, **Ho** seu filio maior. quæ vtiq; exprimere videtur, quòd
vbi

vbi filius reperitur, non est admittendus nepos: etiam si is ex primogenito conceptus fuerit, & maior ætate deprehendatur, quàm ipse filius. Hoc enim ex Baldi sententia euidenter colligitur in. l. 3. ad fi. C. De suis. & legi. libe. vbi quærit, quid iuris sit, si de maioratu contendat nepos natu maior cum patruo natu minore. Quòd accidere posse ait, si quis primò habuit filium, & ex eo nepotem: & postea habuit secundam vxorem, ex qua genuit aliū filium. Et propositam quæstionem determinat hoc modo, ut distinguat, quibus verbis sit præscripta consuetudo, vtrum per hæc verba, filius primogenitus: an verò per hæc verba, primogenitus, non dicendo, filius. Et si quidem consuetudo præscripta sit his verbis, filius primogenitus: tunc resoluit, quòd filius, etiam minor natu, præferendus est nepoti, natu maiori. Ego noto, posse hunc casum facillè euenire, etiam si non proponatur secunda vxor & secundum matrimonium. Potest enim quis, ex eadem vxore filium in senectute habere, qui minor sit, quàm nepos, ex filio primogenito conceptus. Porro Baldi sententia mihi videtur, cõmuniùs esse approbata: quam videlicet ibi Rapha. Fulgos. Paul. Castrel. Et Philip. Corn. probauerint, & Alex. n. 4. Ias. n. 45. in. l. Is potest. ff. De acqui. hære. Idè in his terminis ex Bal. sen-

Considerandū enim est, quòd in proposita specie illis verbis, **ao seu filho**, nominatus intelligitur filius: non verò nepos, qui generali descendentium nomine post filium vocatus intelligitur. Igitur ita demum vocabitur nepos, si nullus filius superfit, argumē. d. §. In fideicōmisso, ibi, aut post omnes &c. Nā non solum nominatus fuit Gonsallus, qui nomine proprio inuitatus fuit ad maioratū: sed etiam fuit nominatus Gonsalli filius, hoc nomine appellatiuo, **ao seu filho**. Ad hoc facit tex. notabilis in. l. Titius. ff. De libe. & posthu. vbi pater dicitur nominatim exhæredare filios, nō tātūm si eorū propria nomina exprimat: sed etiam si filios exhæredare se dixerit sub nomine appellatiuo. Et tamen si dixisset, exhæredo oēs liberos, seu omnes descendentes meos, non diceretur, nominatim exhæredationem fecisse: quoniam liberorum seu descendentium appellatio plures gradus generaliter compræhendit. Atque ita hoc argumento in fauorem filij secundò geniti contra nepotem vsus est Alex. conf. 123. Discussis col. 2. lib. 1. Et sanè si testator, qui nomine proprio filios potuit exhæredare, iam proprium nomen habentes, satisfacit formæ, exheredādo eos appellatiuo nomine: faciliùs dicetur nominatim designasse Gonsalli filiū, quē vtique nō dū natum, minimè potuit proprio nomine appellare.

Confirmatur hoc argumentū ex Baldi sententia in.l. Vt intestato. C. De suis. & legi. libe. vbi dixit, q̄ in quæstione patruī & nepotis si verba vocant filiū primogenitum: nomen filij exprimit, filium nepoti esse præferendum. Quā Bal. traditionem fermè receptiūs approbari, superiore articulo obseruauimus. Porrò quod Bal. tradidit in verbis legis, non est: cur æquè locū nō habeat in verbis testatoris, argumē. §. Disponat testator et erit lex, Authē. De nupti. Col. 4

Et hoc maximè in proposita specie locum habet, in qua posteaquàm testator vocauit Gonsalli filiū & filiam, adiecit, *Essi de hi em diãte pera sempre an de por ho dito modo em os que delle descenderem.* Hoc enim casu propriūs inducitur tex. in. d. §. In fideicōmissō. vt filio extāte, nō possit ex prædefuncto filio nepos admitti, qui post gradū filiorum specialē sub descendentiū generali nomine vocatus intelligitur, vt Philip. Dec. cōsiderauit conf. i. col. fina. vers. Postremò aduertendum, & Alcia. in. l. Iusta, ad finē, & in. l. Liberorum col. pen. ff. De verbo. significa.

Sed et remota hac ratione, nepos non posset dicere, se nominatum sub filij nomine: quū filij appellatio ex proprietate & cōprehensua interpretatiōe solū filiū exprimat. l. Quod si nepotes. ff. De testa. tute. §. Siqs filiabus. Insti. Qui testa. tuto. dari possūt.

Habetur

Habetur inibi, quòd is qui Titium tutorem filijs dedit, solis filijs, non verò nepotibus dedisse intelligitur: quoniã aliter filios, aliter nepotes appellamº. Quòd si filiorum appellatio æquè nepotes compræhenderet, atq; filios: non dubiè idem Titius etiam nepotibus tutor datus videretur. Hoc enim respõsum est in eo, qui Titium liberis suis tutorem dedit, vt tã nepotibus, quàm filijs eundem tutorem dedisse vtiliter videatur: quoniam liberorum appellatione æquè veniunt nepotes atq; filij. d. l. Quòd si nepotes. d. §. Si quis filiabus. l. Liberorum. ff. De verb. significa. Vnde licèt filij à appellatione õnes liberos intelligamus, l. Filij, cum simi. ff. De verb. signifi. id verum est per interpretationem extensiuam, qua nõ semper utimur. Si quãdo autem in materia merè fauorabili recipiẽda sit ea extẽsiua interpretatio: haudquaquàm dicemus, quòd is, qui filium nominavit, hoc appellatio filij nomine appellauerit etiam nepotẽ. Magis enim dicemus, quòd significauerit, velle se, vt quod de filio, quẽ nominavit disposuit, locum habeat in nepote, de quo nihil locutus est. Sed hoc ita per interpretationem extensiuam accipiendum est, si propria & compræhensiuam interpretatio locum sibi nõ vèdicauerit in filio. Quippe si extiterit filius, recipi nõ potest, vt personam deferamus, quã testator sub no

[Faint marginal notes in a smaller hand, possibly from a commentary or glossary.]

mine filij specialiter nominavit: & intrudamus nepotem, quem sub eadem appellatione minimè nominavit. Quod ita rectissimè præcepit Bart. in. l. Liberiorum. n. 18. ff. De verbo. signifi. circa. l. Lucius. a ij. ff. De hære. insti. & eius traditio cõmuniter tenetur, secundum Alex. conf. 9. Visis verbis. n. 3. lib. 1. Philip. Corn. cõs. 182. Videtur. n. 7. lib. 2. Deniq; quum hoc nomen, ad seu filio mayor, filius, secundo genitus maior, integrum sibi vendicet: quasi nominatus, præferri debet nepoti, qui nequeat dicere, se eodem filij nomine fuisse nominatũ, arg. d. §. In fideicõmisso.

At enim nepos dicet, patre primogenitũ fuisse nominatũ: in cuius gradũ ipse ex iure representationis successerit. Sic agnoscat, se non fuisse nominatũ: sed contendet, sibi satis esse, quod pater primogenitus fuerit nominatus, etiã si is viuo patre Gõsallo decesserit. Quippe hinc agitur de bonis ascendentis, & in fideicõmisso familię relicto: atq; ideo seruandũ est representationis priuilegiũ nõ minũs, quàm seruaretur in eiusdẽ parẽtis legitima hæreditate, secundũ glo. receptę autoritatẽ in. d. §. In fideicõmisso, in verb. pxi mo. Sed tñ fortiter defendendũ est, quod in' pposita specie representationi locus non sit. Nec oberit eius glo. autoritas: quoniam multis modis potest euitari.

Et primò dicetur, glo. fortassis nõ voluisse, quod

¶ Representatio filij in gradu patris, que locum habet in hæreditate legitima: vtrum habeat locũ in fideicõmisso.

in ter-

in terminis illius. §. haberet locum representatio: vt
 Philip. Dec. tentauit cōf. 1. col. 2. vers. Tertiò nō ob-
 stat, & alibi sæpè. Sed & si Andre. Tiraquel. in. d. q.
 40. n. 187. referat, glo. aliter ab omnibus intelligi,
 excepto Decio: equidem lego, Rapha. Cumanū in
 d. §. In fideicōmissō. idē antè scripsisse, & ex Cumanī
 sentētia Soci. cōf. 252. Visis. n. 3. lib. 2. Verūtāmē pro-
 babilior est cōmunis DD. opinio, qui ex glo. ad ter-
 minos tex. relata diuersum intellexerūt, vt verū esse,
 præsupposuit Ant. Rube. cōf. 82. Viso. n. 5 Et sanè ex
 glo. sentētia ita interptandū est, q̄ post oēs nomina-
 tos extinctos, si proximo gradu frater testatoris fue-
 rit, cōcurreret cum eo prædefuncti fratris filius: vt ad
 fideicōmissum familię relictum simul admittantur,
 sicuti ad eiusdē defuncti hēreditatē legitimā simul
 admitterentur Authē. Cessante. C. De legi. hære.

Vnde secūdò dici poterit, q̄ gl. sentētia nō sit vera:
 quia non idem dicendū sit in hominis, quod in legis
 dispositione, vt ibi cōtra glo. Bal. notauit argumē. l.
 Tutela. §. Si duo. ff. De legiti. tuto. Et in Bal. sentē-
 tia aduersūs glo. sunt multi graues autores, quos
 diligenter cumularunt Andreas Tiraquel. d. quæ-
 stio. 40. n. 285. & Didac. Couarr. Practi. quæstio.
 cap. vltimo. n. 4. vers. sic sanè, & Nicola. Bello.
 qui scripsit, hanc partem sequendam, quasi magis

cōmunem, conf. 50. In præfenti difficultate. n. 2. Sed Ioan. Imol. in. d. §. In fideicōmissō, in fin. respōdet ad tex. in. d. §. Si duo, à Bal. allegatum: vt eū retorquere nitatur pro glo. sententia. Nam quum ibi solus vnus patroni filius ad tutelam liberti vocetur, excluso alterius patroni nepote: Ioan. Imol. considerat, eius rei rationem ibi fuisse expressam, quòd videlicet idē patroni filius admitteretur solus ad legitimā eiusdē liberti hæreditatem, excluso alterius patroni nepote. Vnde argumentatur, quòd sicut ibi filius & nepos ad tutelam inuitantur eodem modo, quo ad successionem inuitarentur: ita in proposito frater & fratris filius per contrarium inuitari debent ad fideicōmissum, à defuncto relictum, eodem modo, quo inuitarentur ad eiusdem defuncti legitimam hæreditatem. Et videtur hāc considerationem Ioan. Imol. probasse Aretinus conf. 162. Diligenter. col. fin. Sed tamen Soci. cōf. 252. n. 3. lib. 2. replicat pro Bal. cōtra glo. & Ioannem Imol. quod Bal. expendit, successione liberti in. d. §. Si duo. deferri filio patroni, excluso alterius patroni nepote quasi gradus remotioris. Ego verò cōtra glo. nouè induco tex. in. l. Si libertus præterito. §. 1. ff. De bonis liberti. vbi si ex vno patrono supersint filius, & ex prædefuncto filio nepos: lex hæreditatem liberti nō nepoti, sed soli filio defert,

defert,

defert, vt potè proximiori. Sic nepos, qui ad legiti-
 mã aui patroni hæreditatẽ simul cū patruo admitte-
 retur: non eodẽ modo admittitur ad legitimã liberti
 hæreditatẽ. At qui ratio, quæ ex iure patronatus bo-
 na liberti patrono, & deinde eius liberis detulit, ex eo
 descendere videtur, q̃ libertus, si à dño manumif-
 sus non fuisset, vtiq; apud eundẽ dominũ, & deinde
 apud liberos eius hæredes, seruus mãsisset: & eadẽ ra-
 tione apud eosdẽ omnia bona liberti mansisset, quæ
 eisdem iure dominicæ potestatis quæsiturus fuisset,
 vt probatur in prin. vers. Libertus autẽ. Insti. De fi-
 ducia. tute. Quapropter legi pronũ fuit, hac eadẽ ra-
 tione inducere, vt nepos, qui ad bona aui nõ minũs,
 quàm patruus, esset admittẽdus: equè ad bona liber-
 ti aui simul cū patruo admitteretur. Sed tamẽ lex,
 & si animaduerneret, eandẽ propè rationẽ versari:
 noluit, ad terminos aliquantũ differentes priuilegiũ
 repræsentationis inducere. Proinde regulã maluit re-
 tinere, & bona liberti patroni filio, quasi p̃ximiori,
 deferre, nepote excluso. Ergo si lex, vbi vidit, se ex-
 tra terminos hæreditatis ab intestatõ delatę cõstitu-
 tam, ad suã dispositionẽ non respexit: minũs homo
 ad eandẽ legis dispositionẽ respexisse intelligendus
 est, quin potius, nõ habita ratione repræsentationis,
 bona sua proximiori de familia reliquisse. Sed quia
 liquido

liquido

*Accursij aucto-
ritas quanta sit
in hoc Regno.*

liquidò cōstare nequeat, q̄ Accursi. opinio sit cōmu-
niùs reprobata: difficile esset in praxi, obtinere ad-
uersùs eius auctoritatem, iuxta id, quod præceptū
est Ordina. Regia. lib. 2. titu. 5. §. 1.

Quare tertio aduertendū puto, quod Accursij au-
toritas in pposita quæstiōe cessat. Ille enim iuxta tex.
loquitur eo casu, quo fideicōmissū erat familię reli-
ctum: vt tūc detur repræsentatio, quæ in hęreditate
legitima locum haberet. Sin autē fideicōmissū pro-
ponatur, relictum esse sub nomine appellatiuo, certū
gradum designante, vt putà filijs, vel fratribus: tunc
non offensa Accursij auctoritate, dicemus, filios, vel
fratres, quasi nominatos, priore loco admittendos.
Nec cum filijs concurrent nepotes, nec cum fratri-
bus concurrent fratrum filij: quum hoc nullo iure
probetur, nec ex Accursij sententia colligatur. Atq;
ita has species cū iudicio distinxerunt Curtius Iuni-
or in. l. 2. n. 14. C. De successio. edicto & conf. 22. n. 7.
cum sequen. Paulus Paris. conf. 37. Si bona. n. 53. &
57. lib. 2. Carol. Moline. ad Alexan. conf. 240. Consi-
deratis. lib. 2. & conf. 26. Videtur. n. 13. lib. 3. Bello-
nus cōf. 50. n. 3. Dida. Couarr. Practica. quæstio. cap.
ultimo. n. 4. vers. Quintò idē erit. Et sanè pro hac
sententia, q̄ repræsentatio in his speciebus locū nō
habeat: allego tex. in. l. Cū pater. §. Hæreditatē. o. 1.

obicit

.ff. De

ff. De lega. 2. quem ibi Dynus & Alberi. expenderunt, & infra specialius ipse expendam.

Secundò principaliter cōsidero, q̄ verba institutionis habent euidentem relationē ad filium maiorem, quem pater tempore mortis habuisset. Vnde verba testatoris vidētur, articulum eximere à cōtrouersia, ex Bal. sentētia in. l. 2. col. 1. ad finē. C. De iure emphy. quam superiore parte receptā esse, diximus.

Adde quòd cūm Bal. loquatur eo casu, quo facta est mentio primogeniti: eius sententia facilius procedat in proposita specie, in qua fuit facta mētio nō primogeniti, sed filij maioris. Nam filij maioris appellatio proprie cadit in filiū secundò genitū, si primogenitus antè decessit: quāuis primogeniti appellatio in eum non cadat, vt aliās supra obseruauimus.

Item adde, in terminis horū verborū respondisse Ludo. Roma. cons. 438. n. 10. ex Petri de Anchar. sententia, q̄ vbi testator post mortē instituti, vocat filiū ipsius maiorem, de eo demū intelligit, qui maior reperietur tēpore mortis paternę: nec intelligit de eo, qui maior erat ante id successionis tēpus. Item Soci. qui in cōf. 252. n. 7. vers. Sed p̄missis. lib. 2. enixè defendit partes nepotis, idē in. l. Si cognatis. n. 5 ff. De reb. dub. agnoscit, q̄ in p̄posita specie fili⁹ nepoti est p̄ferendus: vbi & Ioā. Sadole. idem probauerat, vt aliās

retuli-

Se
 C
 in sup
 ut vob
 utroque
 et hō
 ob hū
 et ois
 et hū
 et hū

Vlpiani sententiam in eodem. §. Siquis autem, vt nō minùs intellexerit, se loqui in testatore, qui parēs fuisset. Cōsidero enim, quòd in princ. eius. §. nō proposuit, conditionem, si sine liberis decesserit, fideicommissō adscriptam fuisse: sed continuauit tractatum eiusdem conditionis, quam superioribus. §§. expresserat. Planè si probauero quòd in duobus proximis superioribus. §§. idem Vlpia. locutus est etiam in testatore qui parens fuisset: consequenter ostendam, quòd in. d. §. Siquis autem, etiam de testatore parēte verba fecerit. Et quidem in. §. Ex facto, Vlpianus expressim locutus est in parente, quę filiū rogauerat, &c. Mox in. §. Siquis rogatus. 2. etsi non exprimat, se in parente loqui: non minùs de parente loquitur. Etenim refert se ad Papiniani responsum in. l. Cùm pater. §. Hæreditatem. 1. ff. De leg. 2. vbi Papinia. in parente specialiter locutus est.

Concludo igitur in proposita quæstione, qđ filius secūdo genitus succedet in maioratu, quem auus instituit & pater tenuit, excluso nepote: quoniam videlicet primogenitus non est credendus, patri superuixisse in hūc effectū succedendi in maioratu. Sic illud pulchrum & scrupulosæ subtilitatis eueniet: sed tamen verum & necessariò probandū, quòd primogenitus creditur, patri superuixisse: vt hæreditas patris

intē-

intestati sibi & secundò genito fratri delata intelligatur. d. §. Cùm in bello. d. §. Si Lutius. Et tamen idè primogenitus non credetur, patri superuixisse ad effectum succedendi in maioratu quem pater tenuit, vt probatur in. d. §. Si quis autem.

Quintò infero decisionè quæstionis, quæ aliàs ex facto cõtigisse dicebatur. Quidam enim filiũ vnicũ & duos fratres habens, maioratum ex tertia bonorũ parte instituerat: eumq; filio & deinde eiusdè descendibus reliquerat. Et quo casu linea filij esset extincta: de maioratu his verbis cauerat, **Uenha ao meu parente mais chegado.** Filius quæsito maioratu sine liberis decesserat: de cuius successione contendebant defuncti frater natus minor, et ex prædefuncto fratre natus maiore, conceptus filius. Itaque incurrebat quæstio patruĩ & nepotis de maioratu contendentium. Pro nepote dici poterat, quòd eius pater, si vixisset, vtpotè natus maior: sine dubio ad maioratum fuisset admittendus. Quare & ipse, quasi in gradu patris sui succedens, admitti similiter deberet: quum repræsentatio in huiusmodi specie locum habere videbatur. Siquidem agebat de successione fideicommissi bonorum patruĩ sui, ad quæ pariter cum patruĩ aduersario fuisset admittendus, si diuidi potuissent, argu. Authè. Cessante. C. De legi. hære. coniu

Et a gl. receptæ autoritate in l. Cùm ita. §. In fideicō-
 millo, in verb. pximo. ff. de lega. 2. Sic ex priuilegio
 repræsentationis, nepos hic etiam natus minor, quia
 filius esset fratris maioris: diceretur esse præferendus
 patruo suo annis maiori, secundum id, quod supra
 receptum esse diximus, & responderunt in his fermè ter-
 minis Aret. cōf. 162. Diligēter, & Soc. cōf. 252. lib. 2.

*¶ Gl. l. Cùm ita
 §. In fideicōmis-
 so, in verb. pro-
 ximo. ff. De le-
 ga. 2. vtrum p-
 cedat eo etiam
 casu, quo testa-
 tor fecit mētio-
 nem proximio-
 ris de familia.*

Sed tamen pro patruo considerari poterat, quod
 autoritas gl. in d. §. In fideicōmissio, eo propriè casu
 locum obtinet, quo testator fideicōmissum familiæ col-
 lectiuo nomine reliquisset. Cæterum ubi proximio-
 ri de familia fideicōmissum dedisset: cessare videret
 gl. sententia. Siquidem testator proximioris designa-
 tione exclusisset eum, qui proximior non esset: vt re-
 soluit Dida. Couarr. Præctica. quæstio. cap. vltimo
 n. 4. versic. Tertiò ad intellectum. Tametsi autores re-
 ferat, qui intellexerunt, etiam in hac ipsa specie gl.
 sententiam procedere.

Certè si verba institutionis talia fuissent, *Uenha
 ao parente mays chegado*, patruus causa contra nepo-
 tem sine dubio prævaleret. In hac enim verborum cō-
 ceptione inter omnes cōstare deberet, quod testator
 sensisset de cognato suo: non verò de eo, qui vltimi
 dūtaxat possessoris cognatus esset, iuxta Bar. doctri-
 nam in l. Si cognatis. n. 2. ff. De reb. dub. quā in hoc

articulo probandã fore, agnoscit Maria. Soci. Junior
 confi. 126. Maxima. n. fin. lib. 1. Vbi tamen quis vlti-
 mi possessoris cognatus esset, atq; etiam probaretur
 esse ex defuncti, qui maioratũ instituit, cognatione:
 tunc proximitas magis respectu vltimi possessoris,
 quàm defuncti, attendi deberet in hoc Regno, secun-
 dũ legis Regiæ autoritatem, quæ nouissimè lata
 est, in hæc verba,

Dom Sebastiam per graça de Deos Rey de
 Portugal. zc. Faço saber aos q̃ esta minha
 ley virem que auendo eu respeyto aas duuidas que
 muytas vezes se mouiã acerca da socessam dos mor-
 gados z beẽs vinculados, se socedera a ho parente ma-
 ys chegado ao primeyro instituydor, se ho mays che-
 gado ao vltimo possuido. zc. E y por bẽ z me praz q̃
 da quem diante nos morgados z bẽs vinculados de
 qualq̃r qualidade q̃ se jã soceda ho parente mays che-
 gado ao vltimo possuydor quando ho primeyro insti-
 tuydor ho nã declarar ou desposer e outra maneyra.

Quum igitur defunctus cognatum suum maiorẽ,
 qui proximior esset filio vltimo possessori, vocasse
 intelligatur: consequens foret, patrum nepoti præ-
 ferre, etiam si patruus natu minor esset quàm nepos.
 Cõstat enim, quòd filio propior gradu est patruus,
 quàm patruus filius. §. Tertio. & §. Quarto, Insti. De
 gradi. Nec vllò colore posset patruus filius dicere, qd̃

*Proximior co-
 gnatus, ad ma-
 ioratũ vocatus.
 Et si referri de-
 beat ad proxi-
 miorem vltimi
 ipsius possessoris:
 ita tamen intel-
 ligendum est, si
 idem fuerit
 de cognatione
 eius qui maior
 ratũ instituit.*

intelligi deberet esse in gradu patris prædefuncti: quū etiam si ageret de successione eiusdem ultimi possessoris, nullatenus posset, priuilegiū aliquod representationis prætere, Authen. Post fratres fratrumque filios. C. de legi. here.

¶ *Intellectus. l. 40. Tauri.*

Sextò & vltimò infero intellectū l. 40. Tauri, ibi, Lo qual no solamente mandamos q̄ se guarde y pla-
tiq̄ en la successiõ del mayorazgo a los ascendientes: pero aũ en la successiõ del mayorazgo a los transuer-
sales. Videndum enim est, vtrū ascendentiū & transuersaliū mentio referenda sit ad eos qui maioratū instituerūt: an verò ad eos, ad quos vltimo loco maioratus spectauit. Et mihi videtur, legē nequaquam esse restringendā ad posteriorē hunc sensum: quoniam prior & proprietati verborū, & ipsius legis sententiæ magis conuenit. Nam hæc verba, Petrus successit ascendētibus, possunt dupliciter accipi: vel quòd Petrus successit ascendētibus in bonis eorundē: vel quòd successit in locū ascendētīū, capiēdo bona alterius, quæ ascendentes in vita habuerunt. Prior autē interpretatio videtur esse receptior ex sententia Baldi, si rectè expédatur, in l. fin. ad finē, vers. Si autē dictio, succedat. C. De sacrosan. eccles. Rapha. Fulgo. cons. 33. Titius. Philip. Corne. cōsil. 47. Videtur prima facie. n. 7. li. 1. Soci. in l. 1. n. 36. ad fin. ff. de vulga.

¶ *Succedat, verbum, coniunctū personæ datiuo casu, quo modo intelligendum.*

Philip.

Philip. Dec. in. l. Precibus. n. 17. C. De impube. & alijs Lanfran. n. 14. Lancelo. Galiau. n. 64. in repet. l. Centurio. ff. De vulga. Vnde verba d. legis Tauri magis aptabuntur in hunc sensum, quòd quis ascendentibus & transuersalibus dicatur succedere, vbi eis in eorum bona succedit: quum per fideicòmmissum ipsi testatori succedatur, argumè. l. Cohæredi. §. Cũ filie, vers. Nec fideicòmmisso. ff. De vulga. Huic etiam interpretatiõni magis accòmmodatur ipsius legis sententia: quum apertè significet, difficiliorem fuisse decisionem, si transuersalibus quàm si ascendentibus succederetur. Planè difficilior videbatur esse decisio pro nepote, si transuersalis quàm si ascendens; maioratum instituisset, argumen. Authen. Post fratres. 2. C. De legiti. hære. & eorũ quæ supra scripsi pag. 79. vers. Sextò & vltimò. Contrà non potuit videri difficilior esse decisio pro nepote, si transuersalis, quàm si ascendens, fuisset vltimus possessor. Nec enim sumus in feudis, in quibus ex p̄sona vltimi feudatarij repræsentatio inducitur, perinde atque si de eiusdem legitima hæreditate iure ciuili ageretur. Denique ex persona eius qui maioratum instituit: constituendum fuit, vtrùm in ei succedentibus repræsentatio locum haberet, secũdum ea quæ obseruaui suprà pag. 34. cum seq. Cũ igitur lex voluerit, ne-

potis causam esse potiorē, etiā si is qui maioratū instituit, esset ex vltioribus transuersalibus: comprehēditur videbitur omnes casus: vt nihil intersit, vtrū vltimus possessor ex ascendētibz fuerit, an ex trasuersalibus. Et bene verba se habent ad omnes casus pertinentia, **De manera que siempre el hijo y sus descendientes legitimos por su orden representen la persona de sus padres.** Quibus verbis lex generaliter cōclusisse omnes casus videtur, vt in simili obseruat Bar. in l. Pater. §. Fundū. ff. De lega. 3. Sic constituto iure Regio noua repræsentatio inducta est: vt aliās in .l. In quibus. C. De secun. nupti. & in Authen. De hære. ab intesta. venien. §. Reliquum, Colla. 9.

*Nepos patruus
preferitur in Re-
gno Castellæ in
distinctione.*

Ex his deducitur, quòd etiam si is qui maioratū instituit, atque etiam vltimus possessor, fuissent ex remotioribus transuersalibus patruus & nepotis, qui de maioratu contenderent: nepos ex sententia d. legis Regiæ, preferri deberet. Quod propemodum ita resoluit Dida. Couarr. Practica. quæstionum. cap. vlti. nu. 10. cuius opinionem valde probo. Tametsi Ant. Gomez. in l. 8. Tauri. n. 20. & Grego. Lupus in l. 2. in verb. **El mas propinco pariente.** versi. Sed quid si aliquis. tit. 15. Parti. 2. diuersum putauerint. De intellectu autē eiusdē. l. Tauri. in fin. verb. dicetur aliquid in sequenti articulo: ad quē iam transitū faciamus.

DE REGNI

successione.

UPER EST de successione Regni grauior quæstio, quam initio operis testatus sum, apud me esse in difficili. Quid enim si mortuo Portugallia Rege, extarent filius eius secundo genitus annis maior, & ex prædefuncto filio primogenito (quem Principem Hispania appellat) conceptus nepos, adhuc infans? Nempe controuersia ferè inextricabilis oriretur, vter alteri præferri deberet: quum nec iure Regio, nec communi, hoc satis constitutum videatur.

Atquè vulgo affirmaretur, quæstionem hanc decisam esse lege mentali, quæ sine dubio filium in bonis Regiæ coronæ nepoti prætulit. Quippe verbū ex legibus, sic accipiendum est, tam ex legum sententiis, quàm ex verbis l. Nominis. §. Verbum. ff. De verbo. signi. & sententiis legis mentalis manifesta esse videtur. Non enim aliter deferri deberent bona Regiæ coronæ, quàm ipsa corona Regia: quū nō liceat à capite mēbra recedere. c. Cūm non liceat, De præscriptio. Porro quòd eadem ratio sit in ipsius Regni successione, atq; in bonis Regiæ coronæ: sensit Abbas cōs. 85. n. 7. lib. 1. dum ad donationem bonorum

Regiæ coronæ induxit tex. in c. Licet, De voto. Hoc ita in terminis argumentatus est Paul. Castré. conf. 164. n. 1. lib. 2. vbi scripsit, quòd cùm in Regno Castellæ esset facta constitutio pro nepote contra patrum, in ipsius Regni successione: interpretandū erat ex legis sententia, idem seruandum fore in maioratu bonorum Regiæ coronæ. Quòd relato Paulo sequutus est Ludo. Bologni. conf. 62. Viso igitur, col. 3. vers. Quapropter his præmissis. Denique Philip. Dec. conf. 443. In casu ad me transmissio de Regno Portugalliæ, in princ. quùm consuleretur super maioratu bonorum Regiæ coronæ: constituit, statum controuersiæ reduci ad quæstionem, vtrùm in Regni successione, patruus nepoti preferretur.

¶ *Mentalis legis, quæ filium nepoti prætulit, sententia, nõ pertinet ad ipsius Regni successione.*

Sed nihilominus ego intelligo, sententiam legis mentalis non pertinere ad ipsius Regni successione: idque fundata iuris ratione, quæ has species distinguit. Hæc autem iuris ratio descendit altiùs ex eo quod bona Regiæ coronæ nõ deoluuntur ad sequentem successorem filium vel nepotem, quasi hereditas parentis, secūdum ea quæ in priore articulo latius ostēdi pag 37. At Regnum ad Regis liberos deuoluitur, quasi ipsius Regis hereditas: vt est expressum in cap. Licet, De voto, vbi omnes obseruāt. Tradit hoc eleganter Oldra. conf. 94. Eleganter. n. 8. & Ioã. Cirier

¶ *Regnū, quasi hereditas de iure Regis, primo genito defertur.*

teraria instituit, vt inter præmiorum, quæ proposuit, iudices, etiam federet. Sic deniq; effecit, vt gens Lusitana, quæ hætenus in Africa & in Asia bello excelluit: nunc quoq; in Europa literis præstare videatur.

Idem Princeps, quum accepisset, Regem Ioanné eius nominis. II. in quo cæteræ omnes Regiæ virtutes explenduerunt, vnã cum moreretur, in se desiderasse: omni studio atque animi intentione perfecit, vt cum in cæteris virtutibus, tum in hac maximè emineret. Hæc nimirum, Proceres, est illa virtus, quã verè esse Regiã parens rerum natura in apibus ostendit. Siquidè Rex atq; Impator apum à cætera plebe nõ solum oris egregij pulchritudine distinguitur: sed etiam quòd plebes aculeo vtitur, Rex autè sola maiestate armatus, aut aculeum omnino non habet, aut certè eo non vtitur. O singularè mansuetudinem: o incredibile innocui Principis benignitatè, qui ignoscere sciebat, nocere nesciebat. Qui si quando in delinquentes (rari aut sub eo delinquebãt) seuerior animaduersione necessaria videret: cunctabatur primò: deinde animaduertebat quidè, sed inuitus. Adeo iustitia humanissimi Principis cõmiseratione quadã cõdiebat.

Iam verò quid de eiusdè Principis sũma erga suos beneuolentia referam? Qui neminè vnquã, vbiubi esset, audire recusauit: neminè ex sermone suo moestum

stum

stum discedere permisit: qui laborantibus fame, aut simili calamitate ciuibus nō sollicitudinē Principis, sed vnicū parētis affectum semper exhibuit. Tanto deniq; amore suæ reipublicæ flagrauit, vt in filiorū funeribus, quos omnes imatura morte interceptos amisit, conseruatam à Deo Opt. Max. reipublicam reputasse videatur: idque Pauli Æmilij exēplo, qui amissis duobus, quos habebat in familia, filijs, ita ad populum Romanum loquutus esse fertur, *Cum in maximo prouētū fœlicitatis vestræ Quirites timerem, nequid mali fortuna moliretur, Iouem Opt. Max. Iunonem Reginam & Mineruam precatus sum, vt si aduersum quid populo Romano immineret, id totum in domum meam conuerteretur. Quapropter bene habet res, quòd votis meis annuentes, id egerunt, vt vos potius meum casum doleatis, quàm ego uestrum ingemiscerem.* Desinant igitur mirari exteræ nationes, quòd Rex noster IOANNES nullis spiculatoribus, nulla armatorum militum custodia septus, in publicum procederet. Quæ enim tutior custodia nostro Principi esse potuisset, quàm ipsius innocentia, & singularis ciuium amor?

De liberalitate eiusdem hoc possum dicere, vix illi parem orationem inueniri posse. Nam Regium ærarium manubijs hostium, auro Minico, gaza Indica, atque totius Orientis opibus refertum, ita largi-

largo-

largiendo exhausit, vt sibi reliquum nihil fecerit. Donabat suis, donabat exteris, & quidem quotidie: nec enim minus, quàm Titus Imperator, diem se perdere existimabat, in quo nihil cuiquã præstitisset. Nec donare semel satis erat: Regijs codicillis, & priuatis chirographis se nobis ad annuos census obligabat. Quotus enim quisque est ex nobis, qui hanc munificentissimam Principis liberalitatem non sit expertus? O rem inauditam, & exemplo memorabilem, quæ vigeat memoria omnium seculorum: vixisse aliquãdo Regem Lusitaniæ IOANNEM, cui non tam vectigalis, sua Lusitania, quàm ipse vectigalis suis Lusitanis fuisset.

His Regijs virtutibus nostri Regis, atq; alijs innumeris, quas persequi non minùs esset infinitum, effectum erat, vt Deum Opt. Max. nõ plùribus votis distringeremus. Non enim pacem, non securitatem, non opes, non honores orabamus: vnum ac simplex erat omnium votum, quod cuncta ista complectebatur, Salus nostri Regis. Sed o lubricam & miseram humanæ vitæ cõditionem. O inuitabilem mortalitatis necessitatem. O spes fallaces. O votum nostrum illud irritũ. Salus nostri Regis extincta est. Ille innocentissimus, benevolentissimus Rex noster IOANNES, Academię nostrę author et protector,
 studio-

studiosorum omnium patronus, patriæ pater, atq;
 adeo noster omnium parens, vnius diei morbo ab-
 sumptus est. Ergo vnius diei morbo pacé nostram,
 opes nostras, honores, ac fermè vitæ ipsius commo-
 ditatem amisimus. Nam quid est amplius quod nos
 delectare possit, illo amisso à quo nobis omnia hone-
 sta, & iucūda ceciderūt? Tertió idus huius mensis Iu-
 nij cœlestes propè IOANNIS Regis oculi, qui nos
 quocūq; iret, quocūq; veheretur, secū ducebant: qui
 septimo ab hinc anno studiosos omnes in his locis,
 atq; hæc etiam loca, nihil alioqui sentientia, beni-
 gno fulgore exhilararūt: illi inquàm propè cœlestes
 oculi, in quibus nostra omnis Lusitanorum, omnis
 Æthiopum, omnis Arabum, omnis Persarum, om-
 nis Indorum lux sita erat, sacrilega manu mortis
 impiæ violenter clausi, atq; extincti, Regnum in-
 stabile, incerta omnia, nos certè ac liberos nostros,
 perditos, & in miseranda orbitate reliquerunt.

De tenore mortis eius & funere, ne singula con-
 scēter, lachrymis prohibeor. Sed vt in summa dicā,
 vixit optimè, decessit optimè, magno nostro malo,
 nullo suo detrimento, qui vtiq; in meliore cœli re-
 gia iam cum CHRISTO regnet. Facies funeris ea
 fuit, vt non cadauer Regium, sed adeo tota res publi-
 ca Lusitana, quasi cum Rege pariter concidisset, illo
 mise

mise

miserabili funere efferrī videretur. Quas igitur putatis fuisse lachrymas procerum? quos plebis fletus? quos mulierū eiulatus? quæ totius populi lamenta?

Sed quo te piaculo taceam inclyta Lusitaniæ Regina nostri IOANNIS, dum vita manebat, vnice amor CATHARINA? Nempe in tam acerbo dolore luctus tuos, non minus quàm vultus, præstabit exemplo Timantis velo contegere, quàm penicillo tentare. Si quidem animus iste tuus augustus, quàmquã alio qui inconcussus, maiorq; omnibus fortunæ bonis, at que adeo maior ipsa fortuna, non potuit tamen in tanta iactura dolori non succumbere. Speramus tamen futurum pro ingenita tibi bonitate, profanissimis moribus, quos ex diuino illo consorte tuo tot annos imbibisti: vt proprios doloris tui affectus nostris publicis utilitatibus condones, ac rem publicam hanc ex mariti tui iudicio sine mora regendam suscipias. Augustus Cæsar, cum in extremis ageret, in hac voce defecisse dicitur, Liua nostri cõiugij memor viue, ac vale. Augustus noster IOANNES, cum nos vsque in finem dilexisset, penè vltima voce (nam vltima se Deo comendantis fuit) dixisse fertur, CATHARINA nostræ reipublicæ memor viue, ac vale. Eia ergo fortissima Heroïna, obligato interim tanto vulnere, rebus lapsis fer opem: concusso

atq;

atque nutanti Regno succurre. Succurres autē ista tua principali autoritate, ista qua polles supra sexū prudentia: quæ iam olim meruit, vt tibi Rex prudētissimus idem præstaret, quod Iustinianus Cæsar Theodoræ Augustæ se præstitisse gloriatur, videlicet vt quibusq; tū pacis, tum belli consilijs simul interesses. Quod si feceris, nouum & inusitatæ gloriæ titulum titulis tuis adiunges. Quippe si vir ille tuus ob regnādi artes admirabiles, quas nemo te meliūs humanæ diuinæq; domus focia didicit, patriæ patris nomen meritò est consecutus: tu profectò si rerum habenas, quas ille in cœlum festinans tibi cōmendauit, ad instar eius tractaueris, mater nō tuæ, sed nostræ patriæ memorabili exemplo appellaberis.

Nec te possum tacere Princeps Henrice, Romani Senatus procerū decus, orthodoxæ atq; sacrosanctæ fidei vindex & assertor singularis: qui quum duarū sororū, ac cæterorum omniū fratrum funera æquissimo animo toleraueris, postremū hoc atq; ingēs funus Regis ac fratris tui vix æquo animo ferre potuisti. Nec hoc quidem, quòd vllam tui rationē habueris, quē scimus in summa humanarum rerū despiciētia sanctissimè viuere. Magis igitur pijssime pater, ac Princeps doluisti nostrū omnium vicem, quos tā horrédę tēpestatis turbine iactatos vides: ac despera-

ta sacra anchora, quam nuper in Ludouico Principe fratre tuo amisimus, ad te velut ad secundam post naufragium tabulam, respicere intelligis.

Tu tamen o coeli & terræ gubernator CHRISTE IESU, qui primo illi Regi Alphonso pēdens in cruce visus, crucem ipsam tuā, huius Regni æternum insigne esse voluisti: respice nos in hoc procelloso mari fluctuantes, atque imminentis naufragij metu penè exanimatos, & clauum pro tua misericordia ipse manu tene: ne nostra hæc spoliata armis, excussa magistro, deficiat nauis, tantis surgentibus vndis. Proinde SEBASTIANVM Regem nostrum, in quo vno infantulo, & adhuc tantæ molis per ætatem ignaro, Regni domus inclinata recumbit: eadem pietate nobis incolumem serua, qua miraculo quodam nobis eum proximè dedisti: vt vis illa animi excellens IOANNIS. III. nullis non suscipienda Regibus, nullis nō seculis prædicanda, quam per filium IOANNEM in hūc nepotē suum transmisit, per eundem SEBASTIANVM, confirmatę ætatis virum, in legitimos posteros, non Lusitaniæ tantum, sed Lusitanos quoque Reges, recta ac perpetua serie deriuetur.

DIXI.

